

Muz 1163

410 op. számhoz.
1918.

*Korimovszky
Sulejdonia*

1. A. b. 60.
Hadosztályparancsnokság.

ZMKA. TUD. KÖNYVTÁR
Rezervált!
ARCHIVUM

Bemmi szín alatt se
engedd az ellenség
kezébe jutni!!
1062

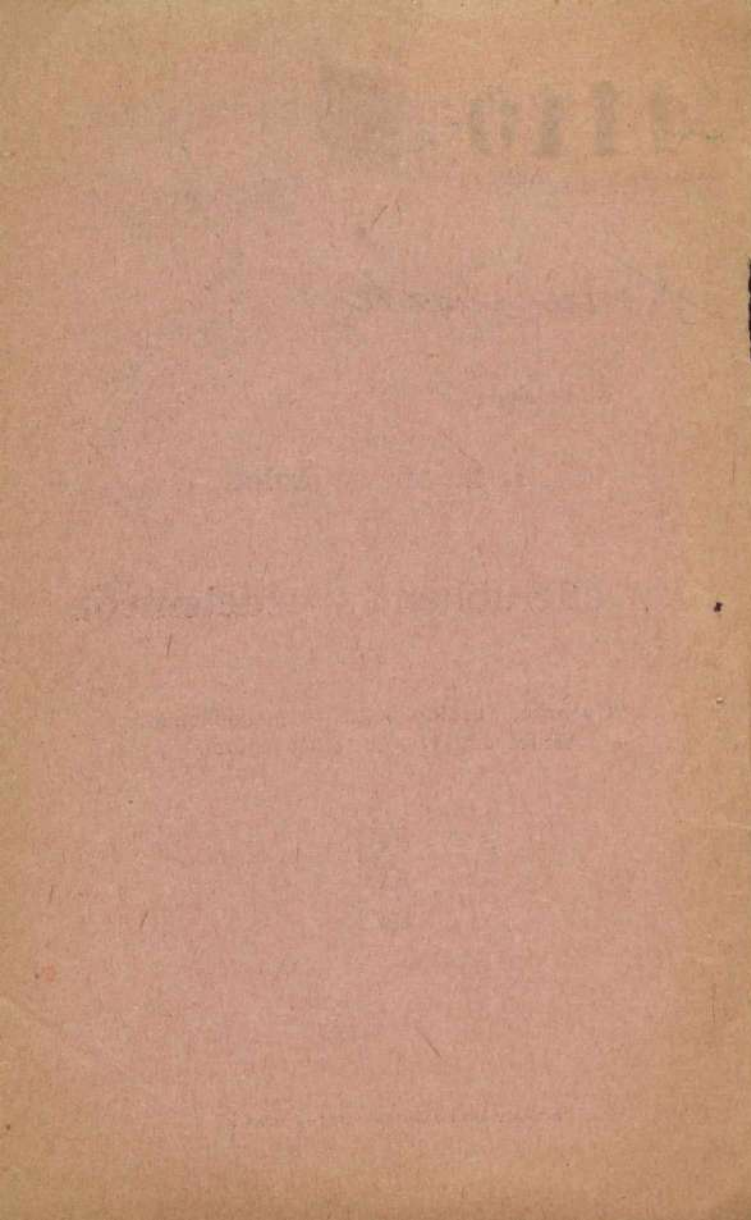
1. számú segédlet. Leltározva 2010

Az ellenlökemes védelemről.

(Kivonatás fordítás a lemergi tájékoztató
tanfolyam 1918. évi előadásából.)

1110

Muz M63

I. A - b. 60.

Az ellenlökemes védelemről.

I.

A támadó ellenség esetleg érvényesülő túlerejét rendkívülien beható *csapatnevelés- és kiképzéssel* valamint célszerű *harcvezetés* útján kell kigyenlítenünk. E célokra kiváló útmutatást nyújt az „*Abwehr*“ című *utasítás*, amely annak tudatán alapszik, hogy minden, még a legerősebb állás is ki lehet téve az ellenség betörésének. Mert ez manapság tisztán tüzérségi és lőszer kérdés csupán! A támadónak ugyanis mindig hatalmában áll a kiszemelt betöréspontra olyan hatalmas tüzérségi tűzhatást összpontosítania, hogy a védő, berendezéseivel együtt, egyszerűen pozdorjává lövetik és a lövés helyén komolyabb ellentállásra teljesen képtelenné válik. Ezzel a ténnyel — mint akármely más, ránk zúduló kivédhetetlen elemi csapásba okosan beletörődve — számolni kell. Minél több csapatot zsúfol össze valaki az összelövetés helyén, persze

annál rosszabb. Azon fordul meg minden, nehogy egy esetleges ellenséges betörés nagy arányúvá váljék, *áttöréssé* ne bővüljön és egész arcvonalakát meg ne ingasson vagy hogy katasztrófává ne fejlődjék, a mint ez 1917. őszén az olaszokkal történt.

Arról van tehát szó, hogy oly viszonyok teremődjenek, amelyek lehetővé teszik a betörésnek mielőbb való elhatárolását, felfogását és tartalékoknak bevetése által való visszaverését. A támadás előtti helyzetet mindig okvetlenül megint helyre kell állítani.

Ezeket a viszonyokat megteremtjük:

egyrészt védőállásaink *újszerű berendezésével* (a közbeeső terepnek védelemre való megerősítése), másrészt az ebben lezajló *harcnak módja* által. Az erősítések telepítése abból a gondolatból induljon ki, hogy minél tovább behatol a támadó állásunkba, annál nagyobb és folyton fokozódó ellenállásra, annál súlyosabb nehézségekre találjon. E követelménynek, ellentétben a régi rendszerű *vonalmegerősítéssel*, csakis a *területmegerősítés* (Raumbefestigung) felel meg.

Ez alatt értendő: erősen a mélységbe tagozott berendezések, amik összefüggésükben harcöveket (zónákat) képeznek. Mindegyik ily harcöv számos árok- és akadályból, összefüggő vonalakból, azután főleg a közbeeső terepen telepített láthatatlan tám-

pontokból és „fészkek“-ből (Anklammerungspunkte) áll, valamint minden egyébből, ami egy álláshoz tartozik.

A *harcvezetés* a megerősített területen a következő:

A közvetlen ellenséges pergőtűzbehatásnak az első vonalakban, előrelátó okos módon, aránylag csak csekély erők lesznek kitéve. Gyenge erők (tagpárok), főleg pedig géppuskák mint *biztonsági védőrségek* (Sicherheitsbesatzungen) az egész harcterületen elosztatnak. Ellenben a *főerők*, szintén erősen a mélységbe és szélességbe tagozva, *ellenlökemre* (Gegenstoss) tartatnak készen.

Az ellenség egyes *vonalat* összeágyúzhat ugyan, de a legnagyobb lőszerfelhasználással sem képes az egész kiterjedt *területet* — amelyen a védőcsapatok és berendezések elosztva vannak — oly pergőtűzzel befedni, hogy minden ellenállást megtörjön. És ez a mi szerencsénk!

Ha már most az ellenség a pozdorjává össze-lőtt vonalú harcszakaszba betör, akkor legelőször is az összes még ép vonalakban és közbeeső tereppontokban (fészkekben) a kis erejű, de vitéz és a legvégsőre is elszánt biztonsági védőrségek és géppuskák folyton fokozódó ellenállására bukkan. Az ellenség erői szétforgácsolódnak, rendetlenségbe jönnek és sok helyütt megakadnak. Ezenközben azonban *azonnal és elvileg minden további felsőbb*

parancs nélkül meg kell induljon *az elől levő tartalékok ellenlökeme* és azután egyidejűleg rendszerint a visszatartott tartalékok közelebbre való előrevonása és esetleg ellenlökeme is. Igyekezniök kell, hogy az ellenségen meglepően és lehetőleg több oldalról — főleg oldalozóan — szilaj, bátor nekimenéssel rajtaüssenek és azt az állásból megint teljesen kiverjék. A harc tehát ily esetben nemcsak az első vonalban, hanem az egész harcövben fog lejátszódni. A végcél mindig ugyanaz marad: *az első vonalnak okvetlen visszavétele*. Ebből kifolyólag természetesen szükséges, hogy a védelem *mozgóvá* váljék és okvetlenül erőteljesen és kiméletlenül *támadólag* vezettessék.

Az ellenlökem főharceszköze a *kézi gránát* és a vad, magyar *szuronyroham*; különösen ezeknek kell hogy a honvéd elsőrangú mestere legyen. Azért: megszakítás nélkül „*általános rohamképzés*”-t űzni és egész rajok és szakaszok stb. egyszerre történő teljes és tiszta „*kézi gránátos támadását*” is drillszerűen a tökéletességig begyakorolni! (Handgranatenangriff).

Az ecsetelt ellenlökemes eljárás korántsem követel túl véres áldozatokat, ellenkezőleg, sokoldalú tapasztalatok szerint, csodálatosan csekély veszteségekkel szokott járni.

Ha az előlevő tartalékoknak minden igyekezet dacára sem sikerül az ellenséget a saját harcsza-

kaszból ellenlökemmel megint kivetni, akkor a *betörést legalább is el kell határolni* (Abriegeln). A védelmicsoport — illetőleg hadosztályparancsnokság dolga azután javaslatot tenni és határozni afelől, vajjon az elveszett terület visszaszerzése megéri-e a nagyobb tartalékokkal való *tervszerű ellen-támadást* (planmäßiger Gegenangriff) vagy átengedhetők-e ezek az állásrészek az ellenségnek?

Végül még a külön megszervezendő *tűzér-ségi közreműködésre* utalok, ami ily harcokban magátólértetődően kiválóan fontos szerepet játszik.

II.

A *csapat harcvezetésére* az „Abwehr“ című útásítás a következő irányelveket állítja fel:

A védelem főereje a harcberendezések és az azokat megszálló csapatok lehetőleg legtökéletesebb *láthatatlanságában* rejlik, továbbá a csapatok mozgékonyságában valamint a harcterep előkészítésében és fölényesen alapos ismeretében. Csodálatos, hogy még mindig akadnak, akik a láthatatlanság óriási előnyét és védőerejét nem értékelik kellőképp!

A harc nem *egy* merev vonalban vagy a körül jászódik le, hanem az egész mély harcterületen, amely a legelső ellenséges vonaltól mélyen be a saját állásba belenyul. A védő csapatok zöme tehát nincs mereven helyéhez kötve, sőt inkább jogosult illetőleg kötelezve van arra, hogy ezen harcterületen mo-

zogva harcoljon, tehát a szükséghez képest — akár az ellenséges állás 1. vonaláig is — előretörjön vagy kitérjen.

Legfőbb irányelv marad azonban, hogy a harc befejeztekor *az összes harcterület megint saját birtokunkban legyen!* Ez az elv és legbuzgóbb, szinte szenvedélyes igyekezet kell hogy minden egyes ember vérébe átment légyen.

Az ellenlökemes védelem előfeltétele: egy az e célra kitünően ránevelt és kiképzett, derekas és a legjobb szellemtől áthatott vitéz csapat, amelynek minden egyes embere megérti az ecsetelt harcmodort; előfeltétele továbbá nagyon öntevékenyen cselekvő, vitéz alparancsnokok. Itt is a tisztek és emberek *egyes nevelésére és kiképzésére* van szükség! A csapat és közvetlen vezetői tehát mindenképp előtte ezen harcmodorban ráneveltek és iskoláztak kell hogy legyenek.

Tárgyalandó végül még a vezetés legfontosabb feladata, azaz a *tartalékok felhasználása*:

A tartalékok a harcökvekben erősen mélységbe lépcsözve és a terepen elosztva kell legyenek. Sehol sem szabad az ellenséges tűznek sűrű célokat* nyújtani. Egy rajnál több csapat soha se legyen sűrűn egy helyen együtt! (Rajparnoki kiképzés!!)

* Általános okulásul itt is fel kell említenem, hogy az egyik hadosztályunkbeli ezred 1918. III. 18-án egy helyben szorosán együttlevő egy teljes szakaszát veszítette el néhány ágyúlövés következtében, még pedig rövid néhány perc alatt.

Ezen követelmény természetszerűleg az erők látszólagos szétforgácsolására vezet, amit régebbi felfogások kárhoztattak, amire azonban jelenleg az erős tűzérsegi hatás valamint a jelenkori harcmodor sajátossága rákényszerít bennünket. A fenti követelmény az *élő erőkkel való legnagyobb takarékoskodás* alapelvének is meghódol és az erőkből minden egyes harccélra mindig csak annyinak a bevetését követeli, amennyi okvetlenül szükséges és nem többnek. Ellenben a géppel (géppuska, aknavető stb.) ne fukarkodjunk!

Elöl többnyire csak géppuskák, rohamjárőrök, rajok s legfeljebb szakaszok vannak állásban, míg jobban hátrafelé a harcövben a tartalékok egyes századai vannak szélesen és mélyen tagozottan elhelyezve és rendszerint csak az első állás mögött állanak egész zászlóaljok mint hadosztály (esetleg ddr) tartalékok készenlétben. Messzebbre hátul áll a hadtesttartalék, mint erősítő *közbelépőezred* (Eingreifregiment). Az Utasítás a tartaléknak a harcra *közelben* kéznél tartását különösen hangsúlyozza; ez alatt azonban semmi esetre sem szabad valamely összezsúfolást érteni.

A mozgótartalékoktól élesen megkülönböztetendők a *szigorúan helyhez kötött biztonsági védőrségek*, azaz azok a kis osztagok (mesterlövészekből alakított tagpárok vagy legfeljebb rajok) és géppuskák, amelyek hátsóbb vonalak- és védelmi

berendezésekben, azután főleg a közbeesőterep támpontjaiban és fészkeiben (Anklammerungspunkte), végül a tüzérség védelmére valamint a védőszakaszhatárokon valamely ellenséges kezdősiker elhatárolására [határcsapat (Nahttruppe)] helyeztetnek el. A biztonsági védőőrségek szigorúan és elvileg helyükhöz vannak kötve, onnan még körülfogás esetén sem mozdulhatnak el és az ellenlökemekben nem vesznek részt, azonban utóbbiakat tűzükkel lehetőleg támogatják. A biztonsági őrségeknek tudniuk kell, hogy az ellenlökemcsapatok mégoly válságos helyzetekből is (teljes körülfogás) okvetlenül kiszabadítják őket; ezt a tudatot beható *ránéveléssel* kell felébreszteni és nap-nap után ébrentartani.

A „határcsapatok“ ellenben adott esetekben szűk körben mozgó ellenlökemes védelemre is jogosítvák illetőleg kötelezvék és nagy hiba volna ezeket a csapatokat mindig, mereven a pusztá védelemre kárhóztatni.

A tartalékok felhasználására a következő *irányelvek* érvényesek:

1. A tartalékok nem arra valók, hogy a harc vonalak megszállócsapatait sűrítsék vagy ezek veszteségeit pótolják, hanem kizárólag csak az *ellenlökemre*. A tartalékok az ellenlökemes védelem ütőkártyái.

2. Ha az ellenség legelső harcövünkbe valahol betört, akkor az összes közelben levő segítőcsapatok

és tartalékok (szd., zlj. és ezred) az illető tartalékparancsnok parancsára és felelősségére *haladéktalanul és gyorsan, minden további felsőbb parancs bevárása nélkül*, ellenlökemre előre rohannak és az ellenséget közelharcban kivetik. Minél meglepőbbben és oldalazóbban történnek az ily ellenlökemek, annál jobb. *A csapatparancsnokok személyesen felelősek, hogy az összes tartalékparancsnokok fenti kötelmeiket világosan ismerjék és felelősségüknek tudatában legyenek.*

3. Azonban nem mindig sikerül, hogy a túlerővel behatolt ellenséget már egymagában ily kisebb ellenlökemmel visszavessük. Néha épen csak megállítjuk az ellenséget, máskor az még előnyomulásban is marad.

Ha a parancsnokok ezt felismerték, akkor a visszatartott tartalékok (ddr., hadosztály) haladéktalan ellenlökeme *parancsra* megindítandó, megint lehetőleg központiasan és oldalozóan rendezve és mielőbbi végrehajtás mellett. Az ellenlökem az ellenséget addig érje, míg a védelmet a neki idegen árokrendszerben még nem szervezte meg és ameddig még a mi árkaink megszállócsapataival, az elülső tartalékokkal és a közbeesőtereperődítések biztonsági védőrségeivel stb. viaskodik.

Az elősiető tartalékoknak idegességből és kontrámódra való kapkodásból cél és tervnélküli harcba vetése, még mielőtt a helyzetet helyesen megis-

mertettük volna velük és határozott feladatokat adtunk nekik: hibás eljárás volna, ami már gyakran okozott vereségeket.

4. A nagyobb tartalékokkal vagy előre rendelt más friss csapatokkal történő *tervszerű ellentámadás* terjedelmes előkészületeket igényel, különösen tüzérségi tekintetben és azért rendszerint csak néhány nap múltán kerülhet végrehajtásra. Ez az ellentámadás épen úgy hajtódik végre, mint valamely megerősített állás elleni bármelymás szabályszerű, azaz *hatalmas tüzérségi előkészítést és támogatást igénylő támadás*.

Az „Abwehr“ című utasítás irányelvei tehát háromfélét különböztetnek meg:

a) A helyi (század, zlj., ezred) tartalékoknak tartalékparnokaik *saját kezdeményezéséből*, felsőbb parancs bevárása nélkül sebbel-lobbal — de mégsem kapkodva — meginduló, azonnali ellenlökemét,

b) a hátulsó tartalékok (ddr., hadoszt.) *megparancsolt* ellenlökemét. Amikor a hadosztályparancsnoksággal való összeköttetés az ellenséges tüzérségi tűz vagy egyéb körülmények folytán *megszakad*: a hátulsó tartalékok ellenlökemének megindítását rendszerint a helyzetnél fogva cselekvésre hivatott védelmi csoport (dandár) parancsnokság is — saját felelősségére — elrendelheti, sőt erre adott

esetekben kötelezve van, aminél az örömteljes felelősségvállalást mindenkitől bizalommal elvárom.

Végül megkülönböztetjük még:

c) *a teryszerű ellentámadást.*

Alapelv, hogy az ellenlökemre *ne használ-tassék fel több tartalék*, mint a mennyi a cél elérésére épen még szükségesnek látszik. Minél korlátozottabbak az ellenség támadócéljai, annál inkább kell, hogy az állásbelihadosztály (Stellungs-Division) saját erőivel célt érjen.

Az Utasítás erre vonatkozólag ezt mondja: Az erő, a támadólagos védelemé is, semmi esetre sem a csapatok tömegében rejlik, hanem az alkalmazás ügyes módjában, különösen a fegyvernemek jó összműködésében valamint a cselekvés gyorsaságában és erélyességében.

A vezetésnek ennél fogva — le egészen a rajparnokig — döntő szerepe van. Mindig törekedni kell arra, hogy nagyobb kötelékeket (század, zászlóalj) körülményeskedés nélkül egységes cselekvésre egyesítsünk, anélkül azonban, hogy helyi tömörítés által felesleges veszteségeknek tennők ki azokat.

Az ellenlökemek és ellentámadások sikeréhez azoknak az alkalmazómód szerint való alapos *elő-készítése* szükséges t. i. a vezetőkkel a terepen való folyton megismétlődő előzetes szemrevételezések és megbeszélések, továbbá magával a csapattal mindenféle praktikus esetek begyakorlása.

Ha a csapatot erre az ellenlökemes védelemre ránevelték; ha az ellenlökemek jól előkészítettek, *begyakoroltattak* és adott esetben erélyesen hajtátnak végre: akkor mindig meg lesz a várt hatásuk. Az ellenlökemek a behatolt ellenséget — mint már annyiszor — megint kifogják dobni vagy legalább is mielőbb megállásra kényszerítik. És ezzel a támadásos védelem célját elértük.

Ezt a kitűnő kis segédletet, az összes alparancsnokok le a századparancsnok-helyettesekig bezárólag megkapják; mindenütt általános beható nevelés, oktatás és főleg *begyakorlás* tárgyává is teendő.

290. sz. táb. posta, 1918. március hó 30-án.

Molnár Dezső s. k. altbgy.

ZMNE

Egyetemi Központi Könyvtár

84715742

